

LIGJI NR. 08/L-177

PËR INSTITUTIN E KRIMEVE TË KRYERA GJATË LUFTËS NË KOSOVË

Kuvendi i Republikës së Kosovës,

Në mbështetje të Nenit 65 (1) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,

Miraton:

LIGJ PËR INSTITUTIN E KRIMEVE TË KRYERA GJATË LUFTËS NË KOSOVË

**KAPITULLI I
DISPOZITAT E PËRGJITHSHME**

**Neni 1
Qëllimi**

Ky ligj ka për qëllim themelimin, organizimin, funksionimin dhe përcaktimin e kompetencave të Institutit për Krimet e Kryera Gjatë Luftës në Kosovë ("Instituti").

**Neni 2
Fushëveprimi**

1. Dispozitat e këtij ligji zbatohen me qëllim të kryerjes së hulumtimit dhe dokumentimit të krimeve të kryera gjatë luftës në Kosovë, nga 1 janar 1998 deri më 20 qershor 1999 ("periudha e luftës").

2. Hulumtimi dhe dokumentimi nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të aplikohet edhe mbi krimet e kryera pas periudhës së luftës, të ndërlidhura me luftën, jo më vonë se me datën 31 dhjetor 2000.

3. Pa paragjykuar paragrafin 2 të këtij neni, Instituti do dokumentojë dhe hulumtojë edhe krimet e veprimet tjera që kanë shpënë te lufta në Kosovë, me qëllim të paraqitjes së plotë të fakteve që ndërlidhen drejtpërdrejt me luftën.

**Neni 3
Përkufizimet**

1. Për qëllim të këtij ligji, shprehjet e mëposhtme kanë këto kuptime:

1.1. Krimet e kryera gjatë luftës - shkeljet e rënda të të drejtave të njeriut, krimet e luftës, krimet kundër njerëzimit si dhe krimet e gjenocidit, të përkufizuara sipas instrumenteve ndërkombëtare;

1.2. Lufta në Kosovë - përfshin periudhën e konfliktit të armatosur në territorin e Kosovës në luftën çlirimtare midis popullit shqiptar të Kosovës, të drejtuar nga njësitë e Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës në njëërën anë, dhe trupave pushtuese ushtarake, policore dhe paramilitare të ish-Jugosllavisë në anën tjetër, prej datës 1 janar 1998 deri më 20 qershor 1999, kur përfundimisht të gjitha trupat pushtuese të ish-Jugosllavisë janë larguar nga territori i Kosovës;

1.3. Dokumentimi/hulumtimi - proces i identifikimit, mbledhjes, përpunimit, arkivimit dhe publikimit të të dhënave për krimet e kryera gjatë luftës në Kosovë. Të dhënat janë prova të regjistruara apo shkruara, fotografi, audio apo video dhe të tjera të ngjashme;

1.4. Publikimi - shpalosja e të dhënave, dëshmime, rezultateve të dokumentuara nga Instituti, në formë të shtypur, audio, video apo elektronike, nëpërmjet botimeve të veçanta dhe periodike të shtypura ose online, ekspozitave, katalogëve, dokumentarëve apo të tjera të ngjashme;

1.5. Klasifikimi - procesi i kategorizimit të krimeve të kryera gjatë luftës për qëllime të hulumtimit dhe dokumentimit;

1.6. Identifikimi - procesi i mbledhjes të të gjitha të dhënave për evidentimin e viktimave dhe të dhënat për veprimet e kryesve, përgjegjësit e dyshuar të krimit, në pajtim me ligjin në fuqi.

KAPITULLI II INSTITUTI I KRIMEVE TË KRYERA GJATË LUFTËS NË KOSOVË

Neni 4 Themelimi i Institutit

1. Me këtë ligj themelohet Instituti i Krimeve të Kryera Gjatë Luftës në Kosovë, i cili është agjenci në kuadër të Zyrës së Kryeministrit.
2. Instituti ka statusin e personit juridik.
3. Instituti ka vulën, logon dhe shenjën e vet identifikuese.
4. Instituti e ka selinë në Prishtinë.
5. Instituti ka buxhetin e tij.
6. Administrata e Institutit rregullohet me akt nënligjor të hartuar nga Instituti e të miratuar nga Kryeministri.

Neni 5 Parimet e punës së Institutit

1. Parimi i ligjshmërisë - Instituti ushtron veprimtarinë e vet në mënyrë profesionale dhe në përputhje me Kushtetutën dhe ligjet e Republikës së Kosovës.
2. Parimi i pavarësisë dhe paanshmërisë - Anëtarët e Institutit gjatë ushtrimit të detyrave të tyre janë të pavarur, të paanshëm, dhe të pa ndikuar në çfarëdo mënyre nga personat fizikë apo juridikë, përfshirë edhe organet publike.
3. Parimi i transparencës - Instituti ushtron veprimtarinë në mënyrë transparente dhe duke informuar publikun për veprimtarinë e vet.
4. Parimi i mosdiskriminimit - Instituti siguron respektimin e parimit të mosdiskriminimit si dhe të drejtave të njeriut mbi çfarëdo baze apo dallimi, të garantuara me Kushtetutë dhe me marrëveshjet dhe instrumentet ndërkombëtare që zbatohen në Republikën e Kosovës.
5. Parimi i konfidencialitetit - Instituti siguron që identiteti dhe të dhënat personale të palëve ruhen dhe përpunohen në përputhje me legjisllacionin për mbrojtjen e të dhënave personale,

duke përfshirë mbrojtjen ndaj përpunimit të paautorizuar ose të paligjshëm.

6. Parimi i vendosjes së viktimës në qendër - Instituti do të sigurojë trajtimin e mirëfilltë të viktimave, duke u siguruar që të njëjtit nuk riviktimizohen dhe trajtohen me kujdes të veçantë përmes procedurave që garantojnë siguri dhe dinjtet.

7. Parimi i sigurimit të barazisë gjinore - Instituti do sigurohet që pjesëmarrja e grave në proceset e ndijshme para Institutit është e zbatuar në atë mënyrë që siguron pjesëmarrje të plotë në procedura, duke mbrojtur sigurinë e privatësinë e tyre nga të gjitha aspektet.

8. Parimi i mbrojtjes së interesit më të mirë të fëmijës - Instituti do të sigurohet që çdo procedurë e cila përfshinë apo i referohet viktimizimit të fëmijëve, do zhvillohet në dritën e rregullave universale për mbrojtjen e interesit më të mirë të fëmijës.

Neni 6

Kompetencat dhe përgjegjësitë e Institutit

1. Instituti ka kompetencat dhe përgjegjësitë si në vijim:

1.1. hulumton dhe dokumenton krimet e kryera gjatë luftës nga aspekti historik, ushtarak, ekonomik, juridik, ekologjik, kulturor, psikologjik, mjeko-ligjor dhe sociologjik, përfshirë aspektet tjera me rëndësi për shqyrtimin e këtyre ngjarjeve;

1.2. hulumton dhe dokumenton krimet e kryera gjatë luftës, duke siguruar të dhëna të humbjeve në njerëz, dëmeve fizike dhe shpirtërore/psikologjike, dëmeve ekonomike/materiale, dëmeve në ambient, pronës kulturore, dhe llojet e tjera të dëmeve të shkaktuara nga krimet e kryera gjatë luftës;

1.3. hulumton dhe dokumenton rrethanat në të cilat janë kryer krimet gjatë luftës, duke bërë grumbullimin, verifikimin, sistemimin dhe ruajtjen e të dhënave, si dhe siguron qasjen publike për viktimat dhe palët e interesuara, në pajtim me legjislacionin në fuqi;

1.4. grumbullon, përpunon, klasifikon të dhënat dhe krijon fondin arkivor;

1.5. sistemon dhe boton kujtimet e të mbijetuarve të krimeve të luftës;

1.6. krijon, menaxhon dhe mirëmban bazën e të dhënave dhe të shënimeve për krimet e kryera gjatë luftës në Kosovë dhe dëmet e shkaktuara si në nënparagrafin 1.2. të këtij paragrafi;

1.7. përpunon, në formë elektronike, të gjithë dokumentacionin për krimet e kryera;

1.8. përgatitë të dhëna statistikore dhe të dhëna tjera mbi rezultatet e dokumentimit;

1.9. njofton publikun për krimet dhe pasojat e tjera të luftës;

1.10. kryen punë të tjera profesionale për qëllim të hulumtimit e dokumentimit të krimeve të kryera gjatë luftës në Kosovë.

2. Instituti, gjithashtu, me qëllim të hulumtimit, ushtron veprimtarinë si në vijim:

2.1. zhvillon programe profesionale për hulumtim;

2.2. harton dhe miraton pyetësorë për punë hulumtuese në terren;

2.3. organizon fushata hulumtuese në terren, për të mbledhur dëshmi të shkruara,

dhe dëshmi të tjera: si audio, video, foto apo dokumentacion, si dhe për të intervistuar dëshmitarë apo për të verifikuar të dhëna të tjera me rëndësi për hulumtimin;

2.4. mbledh të dhëna, informacione, dokumente dhe prova të krimeve, si dhe evidenton dhe verifikon të dhënat për të gjitha format e krimit dhe dëmit;

2.5. përcakton, për aq sa është e mundur, vendin dhe kohën e kryerjes së krimit;

2.6. përcakton, për aq sa është e mundur, dhe verifikon rrethanat në të cilat janë kryer krimet;

2.7. identifikon viktimat e krimit;

2.8. identifikon përgjegjësit e dyshuar për kryerje të krimit;

2.9. identifikon dëshmitarët e krimit;

2.10. kategorizon krimet sipas shkëlqjeve të rregullave të së drejtës humanitare ndërkombëtare;

2.11. harton procedura të veçanta për hulumtimin e rasteve të dhunës seksuale gjatë luftës;

2.12. evidenton dëmin e shkaktuar ndaj monumenteve kulturore, historike dhe fetare, si dhe objekteve ekonomike, publike dhe private;

2.13. përpunon përmbajtjen e dokumenteve;

2.14. publikon të dhënat e dokumentuara të krimeve të kryera gjatë luftës, nëpërmes ueb faqes së posaçme, si dhe librave, broshurave apo të publikimeve tjera të ngjashme;

2.15. organizon fushata vetëdijesuese dhe informuese;

2.16. themelon dhe mirëmban bazën e të dhënave, protokollet, librat e inventarit dhe format tjera të regjistrimeve;

2.17. formon dhe plotëson me literaturë bibliotekën e Institutit;

2.18. etablon bibliotekën digjitale të të dhënave me të cilat disponon.

Neni 7 Struktura Organizative

Struktura funksionale, sistematizimi i brendshëm dhe funksionimi i Institutit, rregullohet me akt nënligjor të nxjerrë sipas legjisllacionit në fuqi.

Neni 8 Drejtori Ekzekutiv i Institutit

1. Drejtori Ekzekutiv udhëheqë me Institutin.

2. Drejtori Ekzekutiv duhet të ketë diplomë post-universitare nga fusha e shkencave shoqërore apo juridike të lëshuar nga universitetet me programe të akredituara në Republikën e Kosovës apo të nostrifikuar sipas legjisllacionit në fuqi, dhe më shumë se pesë (5) vite përvojë pune profesionale apo akademike nga fusha e të drejtës humanitare, të drejtave të njeriut, të drejtës penale apo në fusha të ngjashme.

3. Drejtori Ekzekutiv emërohet nga Kryeministri me mandat katër (4) vjeçar.
4. Për punën dhe veprimtarinë e Institutit, Drejtori i përgjigjet Kryeministrit, përmes raportimit të rregullt gjashtëmujor apo me kërkesë të Kryeministrit.
5. Me qëllim të informimit, drejtori i Institutit i dërgon Raport Presidencës dhe Kuvendit një herë në vit.
6. Drejtori largohet nga pozita pas skadimit të mandatit, me dorëheqje apo në rast të shkarkimit nga Kryeministri.
7. Mandati i Drejtorit të Institutit mund të vazhdohet me vendim të Kryeministrit.
8. Drejtori gëzon pagën e barasvlershme me atë të pozitave të larta të nivelit drejtues, sipas legjislacionit të aplikueshëm.

Neni 9

Funksionet e Drejtorit Ekzekutiv të Institutit

1. Drejtori Ekzekutiv i Institutit përfaqëson Institutin dhe është përgjegjës për:
  - 1.1. ndërmarrjen e veprimeve për realizimin e detyrave dhe përgjegjësive të Institutit, parashikuar në nenin 6 të këtij ligji;
  - 1.2. menaxhimin e burimeve njerëzore të Institutit në pajtim me legjislacionin përkatës për zyrtarët publik;
  - 1.3. ekzekutimin e buxhetit dhe miratimin e pagesave sipas legjislacionit për menaxhimin e financave publike;
  - 1.4. nënshkrimin e akteve të bashkëpunimit dhe lidhjen e kontratave në emër dhe për llogari të Institutit, në pajtim me legjislacionin në fuqi;
  - 1.5. kryerjen e punëve tjera të domosdoshme për mbarëvajtjen e aktivitetit të Institutit si dhe çdo detyrë tjetër të caktuar në pajtim me ligjin.

KAPITULLI III

MENAXHIMI I TË DHËNAVE

Neni 10

Përpunimi, arkivimi dhe mbrojtja e të dhënave

1. Përpunimi, arkivimi, ruajtja dhe qasja në të dhënat personale nga Instituti, do të bëhet në përputhje me kushtet dhe kriteret e përcaktuara sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e të dhënave.
2. Instituti krijon arkivin e vet, i cili funksionon në bazë të legjislacionit në fuqi për arkivat dhe realizon detyrat e mëposhtme:
  - 2.1. krijon, ruan dhe mirëmban regjistrin e materialeve të arkivuara;
  - 2.2. bashkëpunon me arkivat e tjera dhe institucionet shkencore, kulturore e arsimore për qëllime kulturore, arsimore, shkencore;
  - 2.3. krijon bibliotekën e specializuar në fushën e Institutit dhe realizon botime në fushat

e veprimtarisë së Institutit;

2.4. në bashkëpunim me Agjencinë Shtetërore të Arkivave të Kosovës, siguron ruajtjen dhe restaurimin e materialeve arkivore.

3. Të dhënat e mbledhura, qoftë ato grupe apo individuale, janë anonime për palën e tretë dhe përdoren vetëm për qëllime të përcaktuara me këtë ligj. Kushdo që shfrytëzon të dhënat e grumbulluara gjatë procesit të dokumentimit është i obliguar të ruajë fshehtësinë e të dhënave në bazë të legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

4. Instituti mundëson qasje në të dhënat publike për profesionistët dhe të interesuar të tjerë, duke respektuar kornizën ligjore për mbrojtjen e të dhënave personale apo të dhënave të tjera të ndjeshme.

5. Instituti nxjerr akt nënligjor me anë të të cilit përcakton procedurat dhe masat për shfrytëzimin e materialeve të arkivit të Institutit, sigurinë e të dhënave personale apo të dhënave të tjera të ndjeshme.

Neni 11 Bashkëpunimi

1. Instituti bashkëpunon me institucionet me fushëveprim të ngjashëm, organet e drejtësisë, institucionet akademike publike dhe private, vendore dhe ndërkombëtare, organizatat qeveritare dhe joqeveritare vendore e ndërkombëtare, personat juridik dhe fizik brenda dhe jashtë Kosovës, në mbledhjen e të dhënave për arritjen e qëllimeve të Institutit.

2. Sipas kërkesës, Instituti ofron të dhëna në procese të ndërlidhura në shërbim të drejtësisë, dhe hulumtimeve akademike vendore e ndërkombëtare.

3. Instituti gjithashtu mban takime të rregullta dhe shkëmben informata me të gjitha organet shtetërore që në një formë ose në një tjetër përfshijnë në vete komponentën e krimeve të kryera gjatë luftës.

4. Instituti bashkëpunon me institucionet gjyqësore, shkencore, kërkimore, kulturore, arsimore dhe institucione të tjera.

5. Instituti bashkëpunon me institucionet përgjegjëse të arsimit, për përfshirjen në planet dhe programet mësimore të shkollave të të gjitha niveleve, të informacionit të mjaftueshëm për krimet e kryera gjatë luftës dhe dëmeve të shkaktuara.

6. Instituti bashkëpunon me Agjencinë përgjegjëse për Statistika e cila, përmes modulit të hartuar në bashkëpunim me drejtorin e Institutit, në baza të rregullta do të mbledhë statistika relevante për dokumentimin dhe hulumtimin e krimeve të kryera gjatë luftës në Kosovë.

KAPITULLI IV DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 12 Aktet nënligjore

Aktet nënligjore të parapara me këtë ligj, nxirren në afat prej gjashtë (6) muajve prej ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 13
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Ligji Nr. 08/L-177
13 korrik 2023

Shpallur me dekretin Nr. DL-141/2023, datë 01.08.2023 nga Presidentja e Republikës së Kosovës Vjosa Osmani-Sadriu